

בעיני עורך הדין

פלילי

שני שטרירד

שני שטרירד,
יו"ר עמותת אות הזדהות למען נפגעי תקיפה מינית

להיות אדם, לפני הכל ואחרי הכל

ושלא תבינו לא נכון - המטרה שלכם היא להגן על הלקוח שלכם, ובמקביל לערער את אמינותה של המתלוננת. אחרי הכול, לרוב מדובר בעבירות שנעשות בחדרי חדרים ואשר המעורבים בהם העדים היחידים למתרחש. מילה כנגד מילה קלאסי. ועדיין, האם אתם לא מסוגלים להגן את הלקוח שלכם בלי לרמוס את המתלוננת עד עפר? האם אינכם מוכשרים מספיק כדי למצוא פרצה בעדות שלה, למשל, ולקעקע את אמינותה, בלי להתייחס לבגדים שלבשה באירוע או לנבור בעבר המיני שלה? האם זה לגיטימי "לשבור את נפש המתלוננת על הדוכן בכל מחיר"? לטעמי לא. בהחלט לא

קראתי כותרות ושמעתי מנפגעי תקיפה מינית אין-ספור סיפורים על כל הצדדים. כולל אותה פרקליטה ששמעתי במו אזניי שואלת נפגעת תקיפה מינית שכללה מעשה סדום, "אז קיבלת בתחת וכאב לך".

שמעתי על אין-ספור שאלות מזעזעות, כמו "האם היית רטובה?" או "האם היית בתולה לפני האונס?" שאלות שאין בהן שום כוונה להוכחת הפשע, פרט לשבירת הנפש של המתלוננת.

ושלא תבינו לא נכון - המטרה שלכם היא להגן על הלקוח שלכם, ובמקביל לערער את אמינותה של המתלוננת. אחרי הכול, לרוב מדובר בעבירות שנעשות בחדרי חדרים ואשר המעורבים בהם העדים היחידים למתרחש. מילה כנגד מילה קלאסי. ועדיין, האם אתם לא מסוגלים להגן את הלקוח שלכם בלי לרמוס את המתלוננת עד עפר? האם אינכם מוכשרים מספיק כדי למצוא פרצה בעדות שלה, למשל, ולקעקע את אמינותה, בלי להתייחס לבגדים שלבשה באירוע או לנבור בעבר המיני שלה? האם זה לגיטימי "לשבור את נפש המתלוננת על הדוכן בכל מחיר"? לטעמי לא. בהחלט לא.

יצא לי לשמוע את כל הצדדים, אתם מבינים? את כל הצדדים.

מתובעת מדהימה שכל פעימה שלה מרגישה את הנפגעים שהיא מלווה בבתי הדין, דרך סגור שיודע לעשות את עבודתו בלי לבזות נפגעים על הדרך, ועד לפרקליטה שמלווה את לקוחותיה (הקורבנות) ברגישות וסבלנות אין קץ.

ומהצד השני, יצא לי לפגוש לצערי גם את הצד המכוער של עורכי הדין. את אלה ש"לא רואים ממטר", אלה שנכנסים לאולם הדיונים "עם סכין בין השיניים", בלי להבחין שמולם יושב/ת מישהו/ו שכבר מדממת/ת תקופה ארוכה. אלה עורכי הדין ששמים את הניצחון במשפט כמטרה עילאית, שלא לומר יחידה, ודורכים בדרך על נשמות פצועות בידעין, והכול על מזבח "זה התפקיד שלי ואעשה הכול עבור הלקוח שלי". כאילו ש"הכול" משמעותו לרמוס ולהשפיל, לבזות ולאיים, להפחיד ולטלטל.

אבל כאמור, ראיתי והכרתי עורכי דין משני הצדדים. כן, יש גם צד שני לעבודה הזאת. צד שמאפשר לעורך הדין להגן על הלקוח שלו בלי לרצוח את הנשמה של המתלוננת; צד שמאפשר לך לנהל תיק בדרך חדה, מקצועית, מדויקת, כזו שחותרת לאמת ולצדק (וסליחה על תמימותי), בלי להשאיר פצועים מאחור.

כן, אני יודעת, "זו העבודה שלכם ומישהו צריך לעשות אותה". כן, אני יודעת, "כל אדם זכאי להגנה משפטית - גם האנס הגרוע מכולם, הרוצח המתועב בעולם, ואפילו המחבל". כן, אני יודעת, "תפקידו של עורך הדין הוא לזכות את הלקוח שלו, ולא בהכרח לחתור לצדק".

כל סטודנט למשפטים שנה א' משנן את המנטרות האלה מהיום הראשון שלו בפקולטה. זה לא חדש לי. יודעים מה? זה אפילו הגיוני ולגיטימי.

נפש מרוסקת ודואבת

מה שאינו הגיוני ובוודאי אינו לגיטימי הוא הדרך לאותו "ניצחון". כי מאחורי כל "ניצחון" כזה נשאת מאחור נפש מרוסקת ודואבת. אחת ששמעה משפטים כמו "מדובר בבחורה משוחררת מינית" (רוצה לומר שרמוטה או זונה); או "הלבוש החשוף שלה, יחד עם העובדה שהסכימה לעלות אל מרשי הביתה, מעידים כי היא הייתה מעוניינת לקיים איתו סקס", או "הוא הומוסקסואל, לכן ברור שהוא היה מעוניין בקיום היחסיים", וכדומה.

למזלנו, רובכם כאלה - מקצועיים ורגישים, ענייניים ובעלי חמלה אנושית בסיסית. אבל חלק מהקולגות שלכם בחרו להיות "ציידיים" בחסות החוק ולא עורכי דין. הם הורסים לכם את השם ומבזים את המקצוע הזה יותר מכול. האמינו לי, לא חייבים לאמלל את המתלוננת כדי לנצח. אפשר גם אחרת.

אין יום שבו אני לא משוחחת עם הורה לילד או ילדה שעברו פגיעה מינית, נער או נערה. אין יום שבו אני לא מתרעמת על העובדה שעדיין אין חינוך למניעה בתחום; שעדיין לא מקימים בית דין לעבירות מין - שאין הגיוני ומתבקש מזה; שעדיין אין החמרה בענישה לעברייני מין, בייחוד לסדרתיים שבהם ולפדופילים שפוגעים בילדים רכים שוב ושוב בחסות העונשים המגוחכים.

הגיע הזמן להפסיק להתייחס לאונס כאל "סקס שהשתבש" ולהתחיל להתייחס לעבירת מין כפשע טרוור; טרוור מיני. אונס הוא לא תאונת דרכים. אף אחד לא מאבד ריכוז במקרה וחודר למישהי בטעות. אונס הוא פיגוע דריסה מכוון; פגיעה בחף מפשע לצורך סיפוק עצמי ותו לא. גם אם אתם מגנים על עברייני המין, אפילו אם אתם יודעים שהם אשמים ועדיין מגנים עליהם, פשוט תזכרו שמי שיושב/ת מולכם על דוכן העדים היא בת של מישהו, הוא בן של מישהו, הוא בתקופה נוראית בחייו וקשה לו, וגם אם האינטרסים שלכם מנוגדים אפשר להישאר אנושיים ורגישים. זה לא סותר. להפך. זה רק יוכיח שעורכי דין הם קודם כל בני אדם. אז תהיו בני אדם. ■

אפשר להתייחס לעדות המתלוננת ברגישות, ועדיין לפקפק באמינות דבריה. יתרה מזאת, תלונות שווא פוגעות במאבק שלנו יותר מכל דבר אחר, לכן גילוי האמת וחשיפה של מתלוננת שבדתה את הסיפור מליבה הם גם אינטרס שלנו.

אבל ללחוש באוזנה של נפגעת אונס קבוצתי משפט כמו "את שמנה, ולכן אני מאמינה ללקוחות שלי, אף אחד לא היה נוגע בך" אינו משרת שום אינטרס משפטי, וודאי לא תורם לעשיית צדק חברתי. האינטרס היחידי שיש במקרה הזה הוא קעקוע נשמת הנפגעת ושבירת רוחה במסע הארוך שאליו יצאה; ערעורה המוחלט מתוך תקווה שלא תוכל להמשיך הלאה ולהגיע לבית הדין.

גם משפט אחר ששמעתי מפי עורך דין לעבר נפגעת - "איזה כיף שאת בוכה. הלוואי ותבכי כל החיים שלך" - אינו קשור כלל לתחום המשפטי. לכל היותר מדובר במשפט שאומר אדם שיצא בבוקר לצוד, ולא לעבוד; לרמוס נשמות, ולא להשיג צדק ללקוחותיו. בעיניי זהו סאדיזם לשמו. אין מילה אחרת לרוע הזה.

מהצד השני ראיתי עורכי דין מעולים מתשאלים נפגעת בחריפות ואפילו בקשיחות, אבל בלי לשכוח אנושיות וחמלה. ראיתי אפילו סנגור שמחייך בחום ושואל נפגעת תקיפה מינית אם היא בסדר כשפגש אותה מחוץ לבית הדין. זה בטח לא אמור להפריע לו "לנצח" אותה בדיון עצמו.

עורכי דין לא חייבים להיות אנשים בזויים, אפילו לא בשביל להגן על אנשים בזויים. כל אדם זכאי להגנה על פי חוק. ברור. אבל אנחנו ב-2018 והגיע הזמן לצעוד קצת אל האור.

